

dea samorządności to niezwykle istotny element funkcjonowania państwa demokratycznego i państwa prawa. To właśnie w samorządach terytorialnych, gospodarczych i zawodowych przejawia się demokracja obywatelska.

II wojna światowa przerwała ciągłość istnienia samorządów. Dopiero w 1989 r. pojawiły się możliwości budowy samorządu zawodowego wraz z rozpoczęciem obrad „okrągłego stołu”. Możliwość tworzenia różnych form samorządów, przewiduje ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) – art. 17 konstytucji.

W świetle obowiązującego w Polsce ustawodawstwa spośród zawodów medycznych pielęgniarki i położne posiadają wspólny samorząd zawodowy, który powołany został po raz pierwszy w III Rzeczypospolitej ustawą z dnia 19 kwietnia 1991 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych po niemal rocznym procesie legislacyjnym i dziesięcioletnim okresie przygotowań.

W 1990 r. do Prezydium Sejmu wniesiono dwa projekty poselskie ustawy – jeden przygotowany przez Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie, a drugi opra-

cowany przez Tymczasowy Komitet Organizacyjny. Warto podkreślić, iż posłankami sprawozdawcami w obu przypadkach były pielęgniarki – panie: Krystyna Ejmont i Anna Knysok.

Pierwsze czytanie projektów odbyło się 5 lipca 1990 r. a Przewodniczącą Podkomisji i posłem sprawozdawcą była pani Krystyna Ejmont – łódzka pielęgniarka. Przyjęta ustawa została podpisana przez Prezydenta Lecha Wałęsę, która została opublikowana 15 maja 1991 r. w Dzienniku Ustaw.

Dorobek samorządu od tego momentu mierzymy liczbą jego sukcesów. Dla samorządu był to czas wytężonej pracy u podstaw: wypracowania mechanizmów umożliwiających nowe funkcjonowanie zawodów pielęgniarki i położnej, sprawowanie pieczy i nadzoru nad ich należytym wykonywaniem, uczenie się trudnej sztuki samorządu, upowszechnianie zasad etyki zawodowej, prace nad standardami, troska o najdoskonalszy kształt szkolnictwa przygotowującego nowoczesnego profesjonalistę, próba zintegrowania tak dużej rzeszy pielęgniarek i położnych.

Samorząd jako organizacja autonomiczna mogła samostanowić o podejmowanych działaniach. Rozpoczęły się wybory delegatów na okręgowe zjazdy, a następnie na I Krajowy Zjazd, gdzie uchwalono m.in. wysokość składki członkowskiej.

Do życia zostały powołane poszczególne organy. Przed okręgowymi radami pojawiły się pierwsze zobowiązania, w szczególności przejęcie zadań realizowanych dotychczas przez organy administracji państwowej, integrowanie środowiska i uświadamianie jego członków jak wielkie znaczenie dla całej grupy zawodowej, ale i poszczególnych osób, mają zdobycze naszego funkcjonującego już samorządu, chociażby w postaci gruntowych przeobrażeń naszych profesji, jakie zostały dokonane poprzez przyjętą ustawę.

Transformacja polityczna dokonująca się w ówczesnym czasie w naszym kraju a dotycząca chociażby uzgodnień przy okrągłym stole, rozbudziła wyobraźnię, dodała odwagi, zainspirowała nasze koleżanki do wysiłku na rzecz poprawy sytuacji pacjentów i nas samych. Pozwoliła nam samodzielnie wyznaczać cele, opracowywać strategię działania, ośmieliła, by skorzystać z kolejnej szansy. Po kilku latach pracy

samorządu w dniu 5 lipca 1996 r. Sejm RP uchwalił ustawę o zawodach pielęgniarstwa i położnej.

Dotychczasowe ustawodawstwo, czyli rozporządzenie o położnych z 1928 r., ustawa o pielęgniarstwie z 1935 r. oraz ustawa o odpowiedzialności zawodowej fachowych pracowników służby zdrowia z 1950 r. nie pozwalały na kształtowanie odpowiednich warunków pracy, co pozostawało w sprzeczności z zasadami międzynarodowymi, które władze polskie zobowiązały się respektować. Ta nowa i jak na tamte czasy bardzo nowoczesna ustawa potwierdziła naszą zawodową samodzielność, dała możliwość określenia jej zakresu, wprowadziła szereg regulacji pozwalających na stopniowe eliminowanie nieprawidłowości np. realizacji zleceń na telefon lub ustnych, uzyskiwania informacji niezbędnych do realizacji procesu pielęgnowania, wprowadzenia dokumentacji medycznej, odmowy wykonania zlecenia lekarskiego niezgodnego z prawem, przekonaniami itp. Uzyskaliśmy także prawo do doskonalenia zawodowego w różnych formach kształcenia podyplomowego oraz obowiązek stałego aktualizowania swojej wiedzy zawodowej. Ustawowo określono także system kształcenia przed dyplomowego, a obowiązkiem samorządu stało się opracowanie zasad i programu przeszkolenia osób posiadających przerwę wykonywaniu zawodu dłuższą niż pięć lat. W okresie 14 lat obowiązywania ustawa była zmieniana 18-krotnie, czyli częściej niż średnio jeden raz w roku. Zasadnicze zmiany miały bezpośredni związek z akcesją do Unii Europejskiej, systemem kształcenia przed dyplomowego, zasadami prowadzenia indywidualnej i grupowej praktyki, prowadzenia i rejestrowania uprawnionych do prowadzenia kształcenia podyplomowego.

Jako grupa zawodowa stanęliśmy przed koniecznością dostosowania się do wymogów Unii Europejskiej. Jako środowisko poznaliśmy swoje mocne i słabe strony.

W myśl umowy z Unią Europejską od 2003 r. polskie pielęgniarki kształcą się wyłącznie w systemie wyższych szkół zawodowych. W naszej profesji zawodowej jednym bardzo ważnym nurtem jest doskonalenie funkcjonowania zawodowego z równoczesnym przeciwdziałaniem procesowi dehumanizacji medycyny, na straży której stoi samorząd. Mimo pozytywnych zmian wciąż doskwierają naszemu środowisku niskie zarobki, niedostateczne

obsady, kłopoty formalno-prawne związane z zawieraniem chociażby umów kontraktowych, czy nadal jeszcze nieodpowiednie warunki pracy. Chociaż samorząd to nie partia polityczna, to obowiązek czuwania nad należytym wykonywaniem zawodów każe nam popierać słuszne często postulaty naszego środowiska, co samorząd realizuje na bieżąco, mając na celu poprawę statusu społecznego pielęgniarstwa i położnych.

Zamieszczony w ustawie o zawodach pielęgniarstwa i położnej zapis o samodzielności zawodowej stworzył warunki ku temu, aby pielęgniarki i położne były pełnoprawnymi członkami zespołów terapeutycznych. Widać to także w podejmowanych działaniach przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, ale również w zakresie profilaktyki, prewencji i promocji zdrowia. Coraz częściej sami pacjenci i ich rodziny doceniają zmianę filozofii pielęgniarstwa i wspierają nas w wysiłkach. Widzą bowiem duże korzyści dla swojego zdrowia z opieki pielęgniarskiej i położniczej. Te działania podejmowane przez samorząd w codziennej pracy pokazują potrzebę jego funkcjonowania i utwierdzają nas w przekonaniu, że tkwi w naszej grupie zawodowej ogromny potencjał. Samorząd jako organizacja zobowiązany jest reprezentować interesy naszych zawodów wobec władz państwowych, niezapominając przy tym o naszej tożsamości. Walczyły o nią, jak pokazuje historia, nasze koleżanki w czasach zmian ustrojowych i tworzenia demokratycznego państwa polskiego. My dziś mamy za zadanie budować i kultywować poczucie dumy z przynależności do naszej grupy zawodowej. Pracując dla naszych podopiecznych, odkrywać najwartościowsze cechy nas samych. Wielokrotnie pokazaliśmy, że można. Chociażby poprzez uregulowanie ustawowe, powołanie wydziału pielęgniarstwa, zmiany systemu kształcenia, stworzenia szerokiej możliwości doskonalenia zawodowego, udział w debatach na temat zdrowia, opiniowania aktów prawnych, udział w komisjach zdrowia. Uplasowaliśmy się w czołówce, staliśmy się wiodącym zawodem, cieszącym się w rankingach dużym zaufaniem społecznym. To praca, wytrwałość, entuzjazm, kreatywność, umiejętność wykorzystania cennych doświadczeń naszych koleżanek i kolegów sprawiła, że nam się chce chcieć.

Na przełomie 25 lat od czasu powstania samorządu wydarzyło się bardzo wiele. Od spotkań w niewiel-

kich grupkach kilkusobowych na gruncie kilku metrów do kilkutyśnicnych okręgowych izb, zrzeszających swoich członków, które pozyskując miejsca na własne siedziby realizują zadania ustawowe.

Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Łodzi VI kadencji również podjęła działania, których zwieńczeniem było pozyskanie placówki na siedzibę Okręgowej Izby oraz bazę dydaktyczną. Jest to także miejsce wspólnych spotkań członków naszego samorządu.

25 lat – to dużo i zarazem mało. Mało, gdy zważymy, że nasze zawody towarzyszą ludziom od wieków. Dużo, jeśli za miarę weźmiemy tempo przemian we wszystkich dziedzinach działalności człowieka. Jednak wykonując zawód pielęgniarki i położnej towarzyszymy człowiekowi od poczęcia do późnej starości pokazując, jak ważne i potrzebne są to zawody a samorząd sprawując pieczę nad należytych wykonywaniem dba o solidaryzowanie ich członków. I tak jak zostało to ujęte w Uchwale nr 21 VII Krajowego Zjazdu Pielęgniarek i Położnych, samorząd wytyczył zadania priorytetowe w obszarze kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych, w szczególności opracowanie i wdrożenie standardu ścieżki rozwoju zawodowego, określenie kompetencji zawodowych po ukończeniu poszczególnych rodzajów szkoleń, dziedzin i zakresów kształcenia podyplomowego z jednoznacznym wskazaniem uprawnień do realizacji poszczególnych świadczeń zdrowotnych, menedżerskich lub naukowych w aktach prawnych. Wprowadzenie rezydentur do kształcenia specjalizacyjnego, wprowadzenie mechanizmów weryfikacji obowiązku aktualizacji i podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pielęgniarki i położne, wdrożenie systemu akredytacji podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych, opracowanie zmian do przepisów prawnych dotyczących zwolnienia pielęgniarek i położnych z opłat podatkowych od kształcenia podyplomowego.

Jak wynika z wytyczonych zadań czeka nas dużo pracy. Stoimy na stanowisku, iż warto i należy mobilizować się, uczyć, podnosić jakość pracy, poprawiać warunki pracy i płacy, negocjować, przekuć zadania na sukcesy i śmiało stawiać czoła wyzwaniom. Robić to, co dotychczas, a nawet jeszcze więcej.

Przed nami kolejne dni, Międzynarodowy Dzień Pielęgniarki i Dzień Położnej, przypominają Nam

o bardzo ważnej roli, jaką pełniemy wobec człowieka i społeczeństwa, które obdarza nas mandatem zaufania.

Wykonujemy najbardziej odpowiedzialne i najpiękniejsze zawody, które wymagają od Nas odwagi, umiejętności radzenia sobie z przeciwnościami losu. Posiadamy ogromny potencjał. Nasze zawody są znane na świecie a ich potęga tworzona jest przez nas samych.

Z okazji naszego święta życzę Nam wszystkim wytrwałości, entuzjazmu oraz kreatywności i umiejętności wykorzystywania cennych doświadczeń. Życzę realizacji wytyczonych celów, wielu pomyślnych dni, szczęścia i życzliwości w codziennej pracy zawodowej i w życiu osobistym.

Pielęgniarkom, Pielęgniarzom, Położnym

Przewodnicząca
Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych

Agnieszka Kałużna